

SVĚT TRANSFERU TECHNOLOGIÍ SE DEFINITIVNĚ ZMĚNIL

ABSTRAKT Doporučením Rady EU 2022/2415 z 2. 12. 2022 o hlavních zásadách zhodnocování znalostí se po několika letech intenzivní diskuze a práce zásadně změnil pohled na transfer znalostí a technologií. Zjednodušeně řečeno již nejde pouze o tzv. „tvrdý“ transfer technologií a komercializaci výsledků výzkumu, ale o maximální využití všech typů znalostí a know-how pro vytváření přidané hodnoty a vytváření nejen finančních zisků, ale také nefinančních benefitů ve formě pozitivního dopadu na společnost. Dalším doprovodným aspektem této změny je vzdělávání k podnikavosti, a to ne pouze ve starém – obchodním – smyslu podnikání, ale ve smyslu kreativity a osobní angažovanosti v jakémkoliv věku a na jakékoliv studijní nebo pracovní pozici. Centrum pro přenos poznatků a technologií Univerzity Karlovy je jedním z lídrů této změny a nabízí podporu vědcům UK – od právního servisu, přes aktivní hledání uplatnění výsledků výzkumu v sociálních a humanitních oborech až po inkubační a vzdělávací aktivity s budováním komunity inovátorů na UK a její propojování s externími partnery. V článku popíšeme jak obecné aspekty uvedené změny, tak konkrétní příklady aktivit, které CPPT realizuje.

CASE STUDY DOMÁCÍ NÁSILÍ

Na podzim 2020 zavolal do kanceláře CPPT inovační skaut Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (dále jen FHS UK) s tím, že na fakultě mají rozpracovaný projekt „Za bezpečný domov“ se společností IKEA a koalicí neziskových organizací NeNa (Acorus, z. ú., proFem, o. p. s. a ROSA, z. s.) na tématu prevence domácího násilí. Spolupráce mezi IKEA, neziskovými organizacemi a FHS UK však nebyla nijak právně ukotvena a žádný ze tří účastníků spolupráce nevěděl, jak spolupráci zastřešit. CPPT se ujalo organizačního

a smluvního dotažení rozjednané spolupráce, včetně uzavření darovací smlouvy se společností IKEA a konsorciální smlouvy s koalicí NeNa. Díky odborné pomoci CPPT mohlo proběhnout darování finančních prostředků, které se využily na:

- Zvýšení povědomí o domácím násilí a zároveň snížení míry jeho přijatelnosti ve společnosti.
- Podporu neziskových organizací v jejich pomoci obětem domácího násilí, konkrétně například v rozšíření kapacit azylového ubytování, nebo ve vývoji bezpečného chatovacího nástroje.
- Výzkum dané problematiky s cílem získat validní data pro návrh legislativních změn.
- Rozvoj kompetencí a vzdělání v dané problematice.

Z hlediska transferu znalostí se jednalo o aplikaci výzkumu pracovnice FHS UK do praxe tím, že data a jejich odborná interpretace pomohla vzniku nového a v Evropě unikátního zákona pro řešení domácího násilí. Zásadním předpokladem úspěchu vzniku a předložení návrhu nového zákona Parlamentu ČR byla neprůstřelná a důvěryhodná data, která byla využívána pro argumentaci se zainteresovanými stranami (politické subjekty, zájmové organizace, orgány státní správy apod.). V současné době jen návrh zákona v meziresortním připomínkovém řízení, po kterém bude následovat další legislativní proces.

CPPT také přišlo s myšlenkou vzniku interdisciplinárního kurzu Násilí v blízkých vztazích. Tento kurz začalo CPPT do svého vzdělávacího portfolia od 5. 10. 2021 a letos tak proběhne již jeho třetí ročník. Kurz je určen pro studenty a studentky všech oborů prezenčního a dálkového studia UK. Kurz je koncipován jako víceoborový úvod do problematiky násilí v blízkých vztazích a zahrnuje teoretické i praktické informace

z oborů psychologie, sociální práce, práva a sociologie. Přidanou hodnotou tohoto typu výuky je posílení mezioborové spolupráce, která je v této oblasti zcela zásadní.

EVROPSKÝ A NÁRODNÍ KONTEXT

prosinec 2022 došlo k významnému přelomu ve vnímání transferu znalostí a technologií. Rada EU totiž schválila Doporučení ke „zhodnocování znalostí“ (dále jen Doporučení), ve kterém je „zhodnocování znalostí“ definováno jako „... proces vytváření společenské a ekonomické hodnoty ze znalostí propojením různých oblastí a odvětví a přeměnou dat, know-how a výsledků výzkumu na udržitelné produkty, služby, řešení a politiky založené na znalostech, které přinášejí společnosti prospěch“. Toto Doporučení potvrdilo nový koncept zhodnocování znalostí s důrazem na práci se znalostmi v širším slova smyslu, tzn. ne pouze průmyslově-právní ochrana, ale obecně veškerá „duševní aktiva“. Za „duševní aktiva“ se považují veškeré výsledky, služby nebo produkty vytvořené činnostmi v oblasti výzkumu a inovací, například patenty, autorská práva, ochranné známky, publikace, data, know-how, prototypy, procesy, postupy, technologie, vynálezy, software, obchodní modely atd. Rozšířením oblasti působnosti z úzkého zaměření na řízení a ochranu práv duševního vlastnictví se rovněž rozšíří možnosti k vytváření hodnot, a to nejen ekonomických (finanční zisk), ale i společenských (sociální inovace, pozitivní změny ve společnosti – tzv. impact). Tento trend reflektuje aktuálně probíhající příprava novely klíčového zákona, který rámuje transfer ve veřejných výzkumných organizacích. Navrhovaná novela zákona má mít např. ve svém názvu kromě stávajícího „výzkumu a vývoje“ také pojmy „inovace a transfer znalostí“ a má ambici prosadit koncept „kdo neuplatňuje výsledky výzkumu do praxe, nechová se jako řádný hospodář“ – tedy závazek pro akademické instituce „zhodnocovat znalosti“. Návrh novely také zohledňuje filozofii a terminologii výše zmíněných evropských doporučení.

Jak je vidět na Case Study Domácí násilí, CPPT kladlo důraz na „nekomerční“ transfer znalostí s důrazem na pozitivní společenský dopad již před legislativními normami EU i ČR.

STRATEGIE MEZISEKTOROVÉ SPOLUPRÁCE UNIVERZITY KARLOVY

Univerzita Karlova nezůstává pouze u praktické realizace nových trendů v oblasti transferu znalostí, ale zpracovala také vlastní Strategii mezisektorové spolupráce (dále jen Strategie), jejímž cílem je zastřešit řešení těchto témat:

- jakými způsoby chce univerzita efektivněji realizovat svůj technologický transfer;
- jakým způsobem chce univerzita aktivněji přispívat společnosti transferem znalostí v širším smyslu;
- jak kvalitněji provázat komunikaci univerzity o její roli a impactu na společnost ve spolupráci s dalšími sektory;
- jakými způsoby a se kterými aktéry z dalších sektorů má univerzita do budoucna aktivně ovlivňovat a rozvíjet prostředí a podmínky pro vysoké školství a výzkum na národní i evropské úrovni.

Jinými slovy je vznik Strategie motivován potřebou nabízet efektivní řešení, která přinášejí viditelný pozitivní společenský dopad spolupráce s externími partnery, transparentnost takových partnerství a posílení prestiže univerzity jako zavedené značky a zejména klíčového aktéra pro hledání řešení významných společenských témat. Strategie je určena jak pro interní potřeby zaměstnanců, vedení fakult a vedení univerzity, tak pro externí partnery s cílem transparentně představit dlouhodobé záměry a specifikovat nástroje pro jejich dosažení. Univerzita Karlova se touto Strategií hlásí k otevřené spolupráci s externími partnery a přispět tak k inovativnosti, udržitelnosti a odolnosti celé společnosti.

CASE STUDY UDRŽITELNÉ ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

CPPT nečeká pasivně, až se ozve vědec s potřebou pomoci uplatnit výsledek jeho výzkumu do praxe, ale aktivně vyhledává výzkumné projekty s aplikačním potenciálem. Jedním ze zdrojů informací je univerzitní časopis Forum (<https://www.ukforum.cz>, mimo chodem několikanásobný vítěz ankety Zlatý středník v různých kategoriích. Zlatý středník je anketa firemních interních a externích médií vznikajících jak v Čes-

*Představení spolupráce mezi UK, IKEA a koalicí NeNa na projektu „Za bezpečný domov“.
Foto: Vladimír Šigut*

*Zahajovací konference ke kampani zaměřené na podporu zásad zhodnocování znalostí, panelová diskuse Knowledge valorisation and evaluation, kterou moderovala ředitelka CPPT UK Hana Kosová.
Foto: Dům zahraniční spolupráce*

*Kurz Rozjed' projekt, Speeddating studentů a mentorů.
Foto: Veronika Haissingerová*

ké republice, tak na Slovensku). Zaujal nás rozhovor s doc. Ing. Michalem Plačkem, Ph.D., MSc. z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy o jeho spolupráci s municipalitami při zvládání krizových situací. Oslovili jsme tedy docenta Plačka s nabídkou na právní a administrativní pomoc při realizaci takové spolupráce. Spanem docentem Plačkem jsme rozvinuli spolupráci s externími partnery hned ve třech projektech. Jeden z nich se týká tzv. Green Public Procurement, neboli udržitelného zadávání. Jde o mezinárodní výzkum, financovaný University of Arizona, který zjišťuje současný stav a bariéry udržitelného zadávání v municipalitách – interní politiky, osobní postoje, vliv na procurement, identifikace rozdílů podle velikostí a funkce obcí ad. CPPT začalo hledat externího partnera, pro kterého by byly výsledky tohoto výzkumu užitečné. Zájem – potvrzený Letter of Intent – projevilo Ministerstvo pro místní rozvoj například v rámci možného využití pro tvorbu národní strategie udržitelného zadávání. Stejně jako v případě Case Study Domácí násilí se ukazuje, že transfer může probíhat i nekomerční formou a Univerzita Karlova tak i tímto způsobem plní svou „třetí roli“ a přispívá k řešení celospolečenských témat.

INOVAČNÍ LABORATOŘ: VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA PODNIKAVOSTI (<https://www.inovacnilaborator.cz/>)

CPPT si je vědomo, že pro naplňování principu „zhodnocování znalostí“ je naprosto nezbytné podporovat podnikavost a kreativitu všech členů akademické obce a dalších zapojených aktérů. CPPT proto vytváří celou škálu vzdělávacích aktivit, které mají za cíl podnikavost a kreativitu podněcovat a rozvíjet. Referenčním rámcem pro vzdělávací aktivity CPPT je EntreComp (Evropský rámec kompetence k podnikavosti vytvořený Evropskou komisí), jehož ambicí na úrovni EU, jakožto i ambicí a mandátem CPPT na úrovni Univerzity Karlovy, je „postavit most mezi světem vzdělávání a světem praxe“. Tento rámec definuje podnikavost jako transversální kompetenci, která „může být využita občany ve všech životních situacích od osobního rozvoje, přes aktivní participaci na společenském životě, působení na pracovním trhu jakožto zaměstnanec nebo samostatně výdělečně činný jedinec, až po zakládání pod-

niků (kulturních, sociálních nebo komerčních)“. Nově je nyní též schválený rámec pro vzdělávání výzkumníků ResearchComp, který také zahrnuje potřebu vzdělávání v podnikavosti.

Hlavním mottem vzdělávacích aktivit CPPT je jejich praktičnost, propojení s praxí, uplatnitelnost v praxi. Prostředkem k naplnění uvedeného motta jsou také externí akce, jako např. soutěže (Nakopni Prahu, Map the System, StartUp Night) a možnost poskládat si vlastní vzdělávací program z jednotlivých přednášek a workshopů organizovaných CPPT. CPPT se proto také účastní pilotního testování tzv. mikrocertifikátů, které mají sloužit jako obdoba studijních kreditů pro celoživotní vzdělávání. Jako inspirativní příklad propojení studia s praxí uvádíme zapojení do globální soutěže Map the System, na kterou jsme jako UK získali licenci od hlavního organizátora, kterým je prestižní University of Oxford. Zadání zní: a) analyzujte do hloubky jeden společenský problém; b) analyzujte efektivitu již existujících řešení; c) navrhnete vlastní řešení. Studenti se do soutěže přihlašují nejčastěji v interdisciplinárních týmech tak, aby byli schopni svému vybranému problému porozumět z co nejširší perspektivy. V rámci přípravného kurzu provedeme studenty celým procesem. Cílem ovšem není jen vytvoření kvalitní systémové mapy, se kterou se mohou přihlásit do celosvětové soutěže, ale také sdílení výstupů například s municipalitami, neziskovými organizacemi nebo dalšími institucemi, které se danými tématy zabývají a mohly by studentské výstupy dále využít při práci na společenské změně. Dosavadní zkušenosti ze dvou ročníků ukazují, že o zpracované výstupy mají velký zájem externí partneři a je to další prostor pro navazování spolupráce především s veřejným a neziskovým sektorem.

CASE STUDY ROZJEĎ PROJEKT

Jedním z dalších konkrétních příkladů vzdělávací aktivity CPPT, která je cílená na podporu podnikavosti a kreativity, je kurz „Rozjed' projekt“. Tento kurz pomáhá studentům přetvářet nápady v něco reálného, a to s pozitivním dopadem na společnost. Zkušeným lektorům a mentorům kurzu hodně záleží na tom, aby se studenti – budoucí changemakeři – zbavili strachu z neúspěchu tím, že si neúspěch prožijí v bezpečném

prostředí kurzu a naučí se vzít neúspěch jako poučení a signál, jakým směrem svůj nápad realizovat. A výsledky se dostávají. Jeden z absolventů se se svým projektem „Meet&Green komunitní zahrada – Nové Vysočany Nově“ stal finalistou Nakopni Prahu 2022, další absolventka se s konceptem sdílených lednic dostala do soutěže Nakopni Prahu v roce 2023. Jiná absolventka úspěšně nabízí svou službu Jóga pro hudebníky – téma, které rovněž zkoumá ve své dizertační práci. Jiné studentce se daří rozvíjet kampaň na zvedání povědomí o ADHD. Jiní studenti pokračují zapojením do podnikatelských inkubátorů už s konkrétním business plánem pro založení start-upu. Zpětná vazba z evaluace ukazuje, že cíl překonat strach a překážky se daří naplňovat – po absolvování kurzu si studenti více věřili a pouštěli se do projektů i přes překážky, na které narazili. Naprostá většina (92%) hodlá pokračovat ve svých projektech i po skončení Rozjed' projekt a většina (90%) by kurz doporučila svým spolužákům nebo vrstevníkům. Jako užitečné nejčastěji vnímali expertízu vyučujících, příklady z praxe, a především možnost si projít procesem vytváření nového projektu od začátku do konce. Pro úplnost a lepší představu o obsazenosti kurzu – počet přihlášených účastníků kurzu bývá kolem 30, počet těch, kteří kurz dokončí, bývá přibližně polovina.

ZÁVĚR

Závěrem něco o našem Centru pro přenos poznatků a technologií: Centrum pro přenos poznatků a technologií (CPPT) je samostatná součást Univerzity Karlovy. CPPT poskytuje služby a informace podporující transfer poznatků a technologií a vytváří příležitosti a prostředí pro jejich šíření v souladu s naplňováním třetí role Univerzity s cílem zvýšit její konkurenceschopnost a atraktivitu pro studenty, zaměstnance i veřejnost. CPPT bylo založeno 1. 7. 2007 a poskytuje servis všem sedmnácti fakultám a dalším součástí na Univerzitě Karlově. V roce 2018 bylo u zrodu dceřiné společnosti Charles University Innovations Prague, a. s., díky které se Univerzitě Karlově daří efektivně komercializovat výsledky výzkumu. CPPT se od té doby intenzivněji věnuje nekomerčním způsobům transferu a rozvoji inovačního podhoubí. Centrum pro přenos poznatků a technologií bylo také jedním z inici-

átorů transformace několika zájmových sdružení v oblasti transferu do spolku Transfera.cz, který hájí zájmy transferové komunity v České republice i v zahraničí.

Zdroje:

Doporučení EK k oblasti zhodnocování poznatků z 2. 12. 2022 „Council Recommendation (EU) 2022/2415 of 2 December 2022 on the guiding principles for knowledge valorisation“ – dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H2415&qid=1680596557779&from=EN> a nazývající Codes of Practice (smart use of IP z 1. 3. 2023: Commission Recommendation (EU) 2023/499 of 1 March 2023 on a Code of Practice on the management of intellectual assets for knowledge valorisation in the European Research Area – dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023H0499&from=EN> a dále „standartisation“, také 1. 3. 2023: Commission Recommendation (EU) 2023/498 of 1 March 2023 on a Code of Practice on standardisation in the European Research Area – dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023H0498&from=EN>)

Sdělení Komise Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací 2022/C 414/01 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.414.01.0001.01.CES&toc=OJ%3AC%3A2022%3A414%3AFULL

Zákon č. 130/2002 Sb. Zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje)

EntreComp: The entrepreneurship competence framework https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en#:~:text=EntreComp%20describes%20entrepreneurship%20as%20a,initiatives%20dealing%20with%20entrepreneurial%20learning

ResearchComp: The European Competence Framework for Researchers https://research-and-innovation.ec.europa.eu/jobs-research/researchcomp-european-competence-framework-researchers_en

Strategie mezisektorové spolupráce Univerzity Karlovy

Autor: Jiří Valach a kol.

Autor je zástupcem ředitelky Centra pro přenos poznatků a technologií Univerzity Karlovy